

NESLUŽBENI PROČIŠĆENI TEKST

Zakon o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata

Vrijedi od 14. veljače 2026.

Strojno pročišćen iz: NN 84/2021, NN 13/2026

Ovo je neslužbeni pročišćeni tekst, izrađen strojno iz akata objavljenih u Narodnim novinama. Mjerodavne su objave u Narodnim novinama. Objavljen je pod licencom CC BY 4.0.

Izvezen sa slovozakona.hr/zakon/zakon-o-civilnim-stradalnicima-iz-domovinskog-rata/

Sadržaj

DIO PRVI OPĆE ODREDBE	4
DIO DRUGI CIVILNI STRADALNICI IZ DOMOVINSKOG RATA	7
DIO TREĆI PRAVA CIVILNIH STRADALNIKA	8
POGLAVLJE I. PRAVA PO OSNOVI OŠTEĆENJA ORGANIZMA	8
ODJELJAK A OSOBNA INVALIDNINA	9
ODJELJAK B DODATAK ZA NJEGU I POMOĆ DRUGE OSOBE	10
ODJELJAK C ORTOPEDSKI DODATAK	10
ODJELJAK D POSEBNI DODATAK	11
ODJELJAK E PRAVO NA NAKNADU TROŠKA PRILAGODBE OSOBNOG AUTOMOBILA	11
ODJELJAK F PROFESIONALNA REHABILITACIJA	11
POGLAVLJE II. PRAVA PO OSNOVI GUBITKA ILI NESTANKA ČLANA OBITELJI	12
ODJELJAK A OBITELJSKA INVALIDNINA	12
ODJELJAK B POVEĆANA OBITELJSKA INVALIDNINA	14
ODJELJAK C UVEĆANA OBITELJSKA INVALIDNINA	15
ODJELJAK D OBITELJSKA INVALIDNINA NAKON SMRTI CIVILNOG INVALIDA IZ DOMOVINSKOG RATA I. do IV. SKUPINE	15
ODJELJAK E NOVČANA NAKNADA U IZNOSU OBITELJSKE INVALIDNINE, POVEĆANE I UVEĆANE OBITELJSKE INVALIDNINE	16
POGLAVLJE III. OSTALA PRAVA	17
ODJELJAK A NOVČANA NAKNADA ZA CIVILNE STRADALNIKE IZ DOMOVINSKOG RATA	17
ODJELJAK B PRAVO NA JEDNOKRATNU NOVČANU POMOĆ ZBOG NEMOGUĆNOSTI PODMIRENJA OSNOVNIH ŽIVOTNIH POTREBA	18
ODJELJAK B1 PRAVO NA JEDNOKRATNU NOVČANU POMOĆ NAKON EKSHUMACIJE I IDENTIFIKACIJE ILI PROGLAŠENJA NESTALE CIVILNE OSOBE IZ DOMOVINSKOG RATA UMRLOM	20
ODJELJAK C DODATAK ZA PRIPOMOĆ U KUĆI	21
ODJELJAK D BESPLATNI UDŽBENICI	21
ODJELJAK E PRAVO NA STIPENDIJU	21
ODJELJAK F SMJEŠTAJ U UČENIČKE ODNOSNO STUDENTSKE DOMOVE	22
ODJELJAK G PRAVO NA PREDNOST PRI ZAPOSŁJAVANJU I POPUNJAVANJU RADNOG MJESTA	22
ODJELJAK H PREDNOST PRI SMJEŠTAJU U USTANOVE SOCIJALNE SKRBI	26
ODJELJAK I PRAVO NA KORIŠTENJE USLUGA VETERANSKOG CENTRA	26
ODJELJAK J PRAVO NA PSIHO SOCIJALNU POMOĆ	26
ODJELJAK K PRAVO NA PRAVNU POMOĆ	27
ODJELJAK L POSEBNI STAŽ	27
ODJELJAK M OSLOBAĐANJE PLAĆANJA NAKNADE ZA PRENAMJENU POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA	28

ODJELJAK N PRAVO NA TROŠKOVE PRIJEVOZA I UKOPA POSMRTNIH OSTATAKA	28
ODJELJAK O OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA SUDSKIH, UPRAVNIH I JAVNOBILJEŽNIČKIH PRISTOJBI.	29
ODJELJAK P PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVLJENJA CIVILNIH STRADALNIKA IZ DOMOVINSKOG RATA.	29
ODJELJAK R STATUS U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU. . .	29
ODJELJAK S PRAVA IZVAN STANDARDA PRAVA IZ OBVEZNOGA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA	29
POGLAVLJE IV. SREDSTVA ZA PIROVOĐENJE ZAKONA.	31
DIO ČETVRTI EVIDENCIJA CIVILNIH STRADALNIKA IZ DOMOVINSKOG RATA . .	31
DIO PETI POČETAK, TRAJANJE I PRESTANAK PRAVA	32
DIO ŠESTI POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA	33
DIO SEDMI NAKNADA ŠTETE	38
DIO OSMI PREKRŠAJNE ODREDBE	38
DIO DEVETI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	41
Odredbe akata o izmjenama i odluke Ustavnog suda	43

ZAKON O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA

DIO PRVI OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata, a polazeći od sljedećih vrednota:

1. temelj suvremene Republike Hrvatske, kao samostalne, nezavisne, suverene i demokratske države, pobjeda je hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i hrvatskog naroda u pravednom, legitimnom, obrambenom i oslobodilačkom Domovinskom ratu
2. temeljne vrijednosti Domovinskog rata su uspostava i obrana državnog suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske, za što su najzaslužniji hrvatski branitelji iz Domovinskog rata koji su vođeni domoljubljem stali u obranu slobode, demokracije i zajedništva hrvatskog naroda, poštujući najveću razinu etike ratovanja i načela ratnog prava i
3. hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i hrvatski narod branili su i obranili Republiku Hrvatsku unutar međunarodno priznatih granica od oružane agresije koju je izvršila Srbija, Crna Gora i Jugoslavenska narodna armija s oružanom pobunom dijela srpskog pučanstva u Republici Hrvatskoj.

Članak 2.

- (1) Prava prema ovome Zakonu mogu ostvariti državljani Republike Hrvatske.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, strani državljani mogu ostvariti prava prema ovome Zakonu:

1. ako su u trenutku stradavanja imali prebivalište ili boravište na teritoriju Republike Hrvatske odnosno ako je osoba iza koje podnose zahtjev za ostvarivanje prava prema ovome Zakonu u trenutku stradavanja imala prebivalište ili boravište na teritoriju Republike Hrvatske i
2. ako ih ne ostvaruju od države čiji su državljani ili od države na čijem području imaju prebivalište u trenutku podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava prema ovome Zakonu, a državljani Republike Hrvatske koji imaju i strano državljanstvo ako ih ne ostvaruju od druge države čiji su državljani.

Članak 3.

- (1) Civilni stradalnici iz Domovinskog rata pod uvjetima određenim ovim Zakonom mogu ostvariti sljedeća prava:

a) Prava invalida po osnovi oštećenja organizma:

1. osobna invalidnina
2. dodatak za njegu i pomoć druge osobe
3. ortopedski dodatak
4. posebni dodatak
5. pravo na naknadu troška prilagodbe osobnog automobila i

6. profesionalna rehabilitacija.

b) Prava po osnovi gubitka ili nestanka člana obitelji:

1. obiteljska invalidnina
2. povećana obiteljska invalidnina
3. uvećana obiteljska invalidnina
4. obiteljska invalidnina nakon smrti civilnog invalida iz Domovinskog rata I. do IV. skupine i
5. novčana naknada u iznosu obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine.

c) Ostala prava:

1. novčana naknada za civilne stradalnike iz Domovinskog rata
2. pravo na jednokratnu novčanu pomoć
3. dodatak za pripomoć u kući
4. pravo na besplatne udžbenike
5. pravo na stipendiju
6. prednost pri smještaju u učeničke odnosno studentske domove
7. pravo na prednost pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta
8. prednost pri smještaju u ustanove socijalne skrbi
9. pravo na korištenje usluga veteranskih centara
10. pravo na psihosocijalnu pomoć
11. pravo na pravnu pomoć
12. posebni staž
13. oslobođanje plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta
14. oslobođenje od plaćanja sudskih, upravnih i javnobilježničkih pristojbi
15. osiguravanje grobnog mjesta i troškova ukopa
16. status osiguranika u obveznom zdravstvenom osiguranju
17. pravo na oslobođanje od sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja
18. pravo na medicinsku rehabilitaciju i
19. pravo na ortopedska pomagala.

(2) Primanja ostvarena na temelju prava iz točke a) podtočaka 1. do 5., točke b), točke c) podtočaka 1. do 5. i podtočke 15. ovoga članka izuzimaju se od ovrhe.

Članak 4.

Na pitanja u vezi s pravima iz ovoga Zakona, uvjetima za stjecanje, korištenje i prestanak tih prava, koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se propisi kojima se uređuju odnosna prava.

Članak 5.

(1) Statuse i prava utvrđena ovim Zakonom ne mogu ostvariti:

1. pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih i paravojnih postrojbi koji su sudjelovali u oružanoj agresiji na Republiku Hrvatsku i svi

koji su na bilo koji drugi način pomagali neprijatelju, kao ni članovi njihovih obitelji temeljem njihova stradavanja ili

2. osobe koje su prema kaznenoj evidenciji koju vodi tijelo državne uprave nadležno za pravosuđe osuđene pravomoćnom sudskom presudom za kaznena djela iz GLAVE TRIDESET DRUGE (XXXII.) KAZNENA DJELA PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18. i 126/19.) odnosno za kaznena djela iz GLAVE DVANAESTE (XII.) KAZNENA DJELA PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 11/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05. – ispravak, 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.) odnosno za kaznena djela iz GLAVE ČETRANAESTE (XIV.) KRIVIČNA DJELA PROTIV SIGURNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 31/93., 39/93., 108/95., 16/96. i 28/96.) odnosno za kaznena djela iz GLAVE DEVETNAESTE (XIX.) KRIVIČNA DJELA PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE Krivičnog zakona Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 32/93., 38/93., 16/96. i 28/96.) počinjena za vrijeme obrane suvereniteta Republike Hrvatske, kao ni članovi njihovih obitelji temeljem njihova stradavanja ili

3. osobe koje su prema kaznenoj evidenciji koju vodi tijelo državne uprave nadležno za pravosuđe osuđene pravomoćnom sudskom presudom za kaznena djela iz GLAVE DEVETE (IX.) KAZNENA DJELA PROTIV ČOVJEČNOSTI I LJUDSKOG DOSTOJANSTVA Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18. i 126/19.) odnosno za kaznena djela iz GLAVE TRINAESTE (XIII.) KAZNENA DJELA PROTIV VRIJEDNOSTI ZAŠTIĆENIH MEĐUNARODNIM PRAVOM Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 11/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05. – ispravak, 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.) odnosno za kaznena djela iz GLAVE PETNAESTE (XV.) KRIVIČNA DJELA PROTIV ČOVJEČNOSTI I MEĐUNARODNOGA PRAVA Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 31/93., 39/93., 108/95., 16/96. i 28/96.) počinjena za vrijeme obrane suvereniteta Republike Hrvatske, kao ni članovi njihovih obitelji temeljem njihova stradavanja.

(2) Statuse i prava utvrđena ovim Zakonom ne mogu ostvariti ni osobe koje su se same ranile radi izbjegavanja vojne obveze.

Članak 6.

(1) Članovima obitelji, u smislu ovoga Zakona, smatraju se bračni ili izvanbračni drug i djeca (u daljnjem tekstu: članovi uže obitelji) te roditelji (u daljnjem tekstu: članovi šire obitelji).

(2) Status izvanbračne zajednice iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se u izvanparničnome sudskom postupku.

(3) Pojam djeteta, u smislu ovoga Zakona, obuhvaća dijete rođeno u braku, dijete rođeno izvan braka, posvojenika i pastorka.

(4) Pastorak, u smislu ovoga Zakona, je osoba koja nema živog jednog od roditelja ili su roditelju lišena prava na roditeljsku skrb pravomoćnom presudom nadležnog suda, a stradalnik ga je uzdržavao najmanje godinu dana prije smrtnog stradavanja, zatočenja ili nestanka.

(5) Pojam roditelja, u smislu ovoga Zakona, obuhvaća biološkog roditelja, posvojitelja, očuha i maćehu.

(6) Očuh ili maćeha ostvaruju prava propisana ovim Zakonom za roditelje:

a) ako nema živog oca ili majke ili im je oduzeta roditeljska skrb i

b) ako su stradalnika uzdržavali ili je stradalnik njih uzdržavao najmanje pet godina prije smrtnog stradavanja, zatočenja ili nestanka.

Članak 7.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a koji imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

DIO DRUGI

CIVILNI STRADALNICI IZ DOMOVINSKOG RATA

Članak 8.

Civilni stradalnici iz Domovinskog rata, u smislu ovoga Zakona, su civilni invalidi iz Domovinskog rata i civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu odnosno članovi uže i šire obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu koji mogu ostvariti prava prema ovom Zakonu.

Članak 9.

(1) Civilni invalid iz Domovinskog rata je osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 20% zbog rane ili ozljede koju je dobila:

a) zbog zatočenja u logoru, zatvoru ili drugom neprijateljskom objektu od strane pripadnika, pomagača, suradnika neprijateljskih vojnih i paravojnih formacija u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. odnosno drugih događaja lišenja slobode u vezi s okolnostima iz Domovinskog rata

b) u vezi s ratnim događajima iz Domovinskog rata (zbog korištenja sredstava i metoda kojima se izvode ratne operacije kao što su bombardiranje, eksplozija minsko-eksplozivnih sredstava, zalutali metak i sl.) u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.

c) od eksplozije minsko-eksplozivnih sredstava zaostalih nakon završetka ratnih operacija u Domovinskom ratu ili

d) zbog eksplozije minsko-eksplozivnih sredstava ili uporabe vatrenog oružja, u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996., izvan ratnih operacija, ali u vezi s okolnostima iz Domovinskog rata.

(2) Civilni invalid iz Domovinskog rata je i osoba kojoj je organizam oštećen najmanje 20 % zbog bolesti, a bolest je, pogoršanje bolesti odnosno pojava bolesti neposredna posljedica zatočenja u logoru, zatvoru ili drugom neprijateljskom objektu od strane pripadnika, pomagača, suradnika neprijateljskih vojnih i paravojnih formacija u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. odnosno drugih događaja lišenja slobode u vezi s okolnostima iz Domovinskog rata.

(3) Prava iz ovoga Zakona mogu ostvariti civilni invalidi iz Domovinskog rata kojima je priznat status civilnog invalida iz Domovinskog rata.

Članak 10.

(1) Civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu su:

- a) civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona
- b) civilne osobe koje su od rane, ozljede ili bolesti dobivene pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona umrle do 30. lipnja 1997.

(2) Prava iz ovoga Zakona mogu ostvariti članovi obitelji osoba iz stavka 1. ovoga članka kojima je priznat status člana obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu.

DIO TREĆI

PRAVA CIVILNIH STRADALNIKA

POGLAVLJE I.

PRAVA PO OSNOVI OŠTEĆENJA ORGANIZMA

Članak 11.

Civilni invalidi iz Domovinskog rata imaju po osnovi oštećenja organizma, uz uvjete propisane ovim Zakonom, pravo na:

- a) osobnu invalidninu
- b) dodatak za njegu i pomoć druge osobe
- c) ortopedski dodatak
- d) posebni dodatak
- e) pravo na naknadu troška prilagodbe osobnog automobila i
- f) profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 12.

(1) Radi ostvarivanja prava iz ovoga Zakona civilni invalidi iz Domovinskog rata razvrstavaju se prema utvrđenom postotku oštećenja organizma u deset skupina:

- I. skupina – invalidi sa 100% oštećenja organizma kojima je za redoviti život potrebna njega i pomoć druge osobe
- II. skupina – invalidi sa 100% oštećenja organizma kojima za redoviti život nije potrebna njega i pomoć druge osobe
- III. skupina – invalidi sa 90% oštećenja organizma
- IV. skupina – invalidi sa 80% oštećenja organizma
- V. skupina – invalidi sa 70% oštećenja organizma
- VI. skupina – invalidi sa 60% oštećenja organizma
- VII. skupina – invalidi sa 50% oštećenja organizma
- VIII. skupina – invalidi sa 40% oštećenja organizma
- IX. skupina – invalidi sa 30% oštećenja organizma
- X. skupina – invalidi sa 20% oštećenja organizma.

(2) Pri ocjenjivanju postotka oštećenja organizma u svrhu priznavanja statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata koji je zadobio više oštećenja organizma pod različitim okolnostima uzimaju se u obzir sva takva oštećenja organizma, a status se određuje prema oštećenju organizma za koje se, pri ocjenjivanju ukupnog postotka oštećenja, utvrdi najveći postotak, osim ako se invalid ne odluči drukčije izjavom na zapisnik kod tijela koje vodi postupak.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka u obzir se uzimaju sljedeća oštećenja organizma:

a) oštećenja nastala na odsluženju obveznoga vojnog roka

b) oštećenja zadobivena kao mirnodopski vojni invalid u vezi s ratnim događajima i

c) oštećenja zadobivena kao hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata bez obzira na to je li to oštećenje zadobiveno prije ili nakon priznavanja statusa civilnog invalida Domovinskog rata.

(4) Pri utvrđivanju postotka oštećenja organizma osobama kojima je oštećenje organizma nastalo kao posljedica pogoršanja odnosno pojave bolesti uzima se odgovarajući postotak od cjelokupnog oštećenja organizma s tim da po toj osnovi utvrđeni postotak oštećenja organizma ne može iznositi više od 80%.

ODJELJAK A

OSOBNIA INVALIDNINA

Članak 13.

(1) Osobna invalidnina određuje se civilnom invalidu iz Domovinskog rata prema skupini oštećenja organizma u koju je razvrstan i pripada mu u mjesečnom iznosu.

(2) Mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine određuje se u iznosu od 115 % od osnovice koju odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske.

(3) Mjesečni iznos osobne invalidnine invalida od II. do X. skupine određuje se u postotku od osobne invalidnine invalida I. skupine, i to:

Skupina	Postotak
II.	73
III.	55
IV.	41
V.	29
VI.	19
VII.	13
VIII.	7
IX.	5
X.	4.

ODJELJAK B

DODATAK ZA NJEGU I POMOĆ DRUGE OSOBE**Članak 14.**

(1) Pravo na dodatak za njegu i pomoć druge osobe imaju:

1. civilni invalidi iz Domovinskog rata I. skupine i
2. civilni invalidi iz Domovinskog rata II., III. i IV. skupine kojima je organizam oštećen i neovisno o oštećenju organizma iz članka 12. ovoga Zakona, a koje je oštećenje zajedno s oštećenjem organizma iz članka 12. ovoga Zakona jednako oštećenju organizma invalida I. skupine.

(2) Invalidi iz stavka 1. ovoga članka radi ostvarivanja prava na dodatak za njegu i pomoć druge osobe razvrstavaju se u dva stupnja:

1. I. stupanj – civilni invalidi iz Domovinskog rata I. do IV. skupine, koji su potpuno nesposobni za obavljanje svih životnih potreba i kojima je potrebna neprekidna njega i pomoć od druge osobe i
2. II. stupanj – ostali civilni invalidi iz Domovinskog rata iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 15.

(1) Osnovica za određivanje dodatka za njegu i pomoć druge osobe je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.

(2) Dodatak za njegu i pomoć druge osobe iznosi mjesečno:

- a) za I. stupanj 100% od osnovice
- b) za II. stupanj 66% od osnovice.

ODJELJAK C

ORTOPEDSKI DODATAK**Članak 16.**

(1) Pravo na ortopedski dodatak imaju civilni invalidi iz Domovinskog rata kojima je oštećenje organizma utvrđeno zbog težih tjelesnih oštećenja koja su neposredna posljedica dobivene rane, ozljede ili bolesti koja je uzrokovala amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcije ekstremiteta ili potpuni gubitak vida na oba oka.

(2) Oštećenja organizma iz stavka 1. ovoga članka razvrstavaju se u četiri stupnja prema težini, vrsti i uzroku oštećenja.

Članak 17.

(1) Osnovica za određivanje ortopedskog dodatka je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.

(2) Ortopedski dodatak iznosi mjesečno:

- a) za I. stupanj 29% od osnovice
- b) za II. stupanj 22% od osnovice
- c) za III. stupanj 14% od osnovice i
- d) za IV. stupanj 7% od osnovice.

(3) Ortopedski dodatak iz stavka 2. točke a) ovoga članka povećava se za 50 % invalidu kod kojega postoji kombinacija dvaju ili više oštećenja I. stupnja.

ODJELJAK D

POSEBNI DODATAK

Članak 18.

(1) Korisnik prava na osobnu invalidninu ima pravo na posebni dodatak u iznosu od 50% pripadajućeg iznosa osobne invalidnine ako nije u radnom odnosu, ne prima mirovinu i naknadu plaće od dana stjecanja prava na profesionalnu rehabilitaciju kao i tijekom profesionalne rehabilitacije.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, korisnici osobne invalidnine koji su u trenutku nastanka oštećenja organizma bili maloljetni, imaju pravo na posebni dodatak u iznosu 50 % od mjesečnog iznosa osobne invalidnine invalida I. skupine bez obzira na uvjete iz stavka 1. ovoga članka.

ODJELJAK E

PRAVO NA NAKNADU TROŠKA PRILAGODBE OSOBNOG AUTOMOBILA

Članak 19.

(1) Civilni invalidi iz Domovinskog rata I. do IV. skupine imaju pravo na naknadu troška prilagodbe osobnog automobila u njihovu vlasništvu, po priloženom originalnom računu o obavljenoj prilagodbi, najranije u petoj godini od posljednje prilagodbe.

(2) Naknada troška prilagodbe iz stavka 1. ovoga članka neće se isplatiti korisniku, nego će se sredstva direktno potrošiti namjenski za obavljenju prilagodbu, isplatom izdavatelju računa koji je obavio prilagodbu.

(3) Obavljena prilagodba osobnog automobila iz stavka 1. ovoga članka mora odgovarati potrebi odnosno vrsti oštećenja organizma civilnog invalida iz Domovinskog rata I. do IV. skupine, što se utvrđuje nalazom liječničkog vijeća iz članka 77. ovoga Zakona.

ODJELJAK F

PROFESIONALNA REHABILITACIJA

Članak 20.

(1) Civilni invalid iz Domovinskog rata kod kojeg je uzrok invalidnosti djelomično ili u cijelosti posljedica rane, ozljede, bolesti, pogoršanja bolesti na osnovi kojih je stekao svojstvo civilnog invalida iz Domovinskog rata, a kod kojeg postoji preostala radna sposobnost, ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju, uključujući osposobljavanje za obavljanje posla za koje se traži stručna sprema viša od njegove, bez obzira na to je li mu nakon profesionalne rehabilitacije osigurano zaposlenje.

(2) O pravu na profesionalnu rehabilitaciju za nezaposlene osobe iz stavka 1. ovoga članka u prvom stupnju rješava područna ustrojstvena jedinica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u kojoj je nezaposlena osoba s invaliditetom prijavljena kao nezaposlena, a o žalbi protiv rješenja u drugom stupnju rješava središnja ustrojstvena jedinica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje sukladno odredbama propisa o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

(3) O pravu na profesionalnu rehabilitaciju za zaposlene osobe iz stavka 1. ovoga članka rješava Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje sukladno propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja.

POGLAVLJE II.

PRAVA PO OSNOVI GUBITKA ILI NESTANKA ČLANA OBITELJI

Članak 21.

(1) Članovi uže i šire obitelji civilnih osoba poginulih ili umrlih u Domovinskom ratu, uz uvjete propisane ovim Zakonom, mogu ostvariti pravo na obiteljsku invalidninu, povećanu obiteljsku invalidninu i uvećanu obiteljsku invalidninu.

(2) Pravo na obiteljsku invalidninu, uz uvjete propisane ovim Zakonom, imaju i bračni ili izvanbračni drug i djeca te roditelji civilnog invalida iz Domovinskog rata I. do IV. skupine koji je do smrti koristio dodatak za njegu i pomoć druge osobe.

(3) Članovi uže i šire obitelji civilnih osoba nestalih u Domovinskom ratu imaju uz uvjete propisane ovim Zakonom pravo na mjesečnu novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine i uvećane obiteljske invalidnine.

ODJELJAK A

OBITELJSKA INVALIDNINA

Članak 22.

(1) Članovi uže obitelji civilnih osoba poginulih ili umrlih u Domovinskom ratu pravo na obiteljsku invalidninu mogu ostvariti pod sljedećim uvjetima:

1. bračni ili izvanbračni drug stječu pravo na obiteljsku invalidninu kada navrše 50 godina ili ranije ako su nesposobni za privređivanje

2. djeca, posvojenici i pastorčad – do navršene 15. godine života odnosno ako su na školovanju do kraja propisanog trajanja redovitog obrazovanja, ali najkasnije do navršene 26. godine života, a ako su nesposobni za privređivanje, dok ta nesposobnost traje, uz uvjet da je nesposobnost nastupila prije navršene 15. godine života odnosno za vrijeme redovitog obrazovanja, prije navršene 26. godine života i

3. djeca koja završe redovito trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje, a nastave školovanje u četvrtom razredu u redovitom školovanju ili po programu za obrazovanje odraslih, zadržavaju to pravo ako nisu zaposlena.

(2) U slučaju iz stavka 1. točke 2. ovoga članka ako je zbog bolesti došlo do prekida, mirovanja ili u drugom slučaju spriječenosti u ispunjavanju školskih

odnosno studentskih obveza u punom opsegu po službenoj odluci škole odnosno visokog učilišta, pravo na obiteljsku invalidninu ove osobe mogu koristiti i za vrijeme trajanja bolesti do navršene 26. godine života, a nakon toga najviše još za onoliko vremena koliko su zbog bolesti izgubile od redovitog školovanja, ako je redovito školovanje nastavljeno prije 26. godine života.

(3) Ako užu obitelj čine bračni drug s jednim članom ili više članova obitelji iz stavka 1. točke 2. ovoga članka, bračni drug ima pravo na obiteljsku invalidninu kao sukorisnik s njima, bez obzira na uvjete iz stavka 1. točke 1. ovoga članka i to dok i jedno dijete od te djece ima pravo na obiteljsku invalidninu.

(4) Obiteljsku invalidninu pastorčad može ostvariti ako ih je osoba od koje izvode pravo uzdržavala najmanje posljednju godinu dana prije smrti.

Članak 23.

(1) Nesposobnima za privređivanje prema ovom Zakonu smatraju se:

1. osobe kada navrše 50 godina života odnosno mlađe osobe kod kojih se utvrdi nesposobnost za privređivanje koju utvrđuje liječničko vijeće iz članka 77. ovoga Zakona, a prema kriterijima medicinske znanosti imajući u vidu zanimanje i godine života

2. dijete do navršenih 15 godina života odnosno za vrijeme školovanja, ali najkasnije do navršenih 26 godina života, a ako je nesposobno za samostalan život i rad, prema kriterijima medicinske znanosti, za vrijeme dok ta nesposobnost traje, uz uvjet da je nesposobnost nastupila prije navršenih 15 godina života odnosno za vrijeme školovanja prije navršenih 26 godina života i

3. bračni drug iza preminule osobe od koje izvodi pravo, ako je nakon smrti te osobe ostalo jedno ili više djece prema kojima obavlja roditeljsku dužnost, dok su ta djeca nesposobna za samostalan život i rad, sukladno točki 2. ovoga stavka.

(2) Dijete iz stavka 1. točke 2. ovoga članka koje prekine školovanje zbog bolesti koju je utvrdila nadležna zdravstvena ustanova smatra se nesposobnim za samostalan život i rad i za vrijeme trajanja bolesti do navršenih 26 godina života, kao i nakon te godine, ali najviše onoliko vremena koliko je zbog te bolesti izgubilo od školovanja, ako je školovanje nastavljeno prije navršenih 26 godina.

Članak 24.

(1) Roditelji imaju pravo na obiteljsku invalidninu iako su članovi uže obitelji ostvarili to pravo.

(2) Očuh, maćeha i posvojitelji, koji su osobu od koje izvode pravo uzdržavali ili ih je ta osoba uzdržavala najmanje pet godina prije smrti, imaju također pravo na obiteljsku invalidninu iako su članovi uže obitelji ostvarili to pravo.

(3) Očuh, maćeha ili posvojitelj koji ispunjava uvjete za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu isključuje roditelja koji nije izvršavao roditeljsku dužnost prema osobi od koje bi izvodio pravo, te mu je roditeljska skrb oduzeta odlukom suda u izvanparničnom postupku.

Članak 25.

(1) Osnovica za određivanje visine obiteljske invalidnine je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.

(2) Obiteljska invalidnina za jednog člana obitelji iz članka 22. i 24. ovoga Zakona iznosi 50 % mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Ako pravo na obiteljsku invalidninu ostvaruje više članova obitelji, za svakog sukorisnika iznos obiteljske invalidnine iz stavka 2. ovoga članka povećava se za 50 %.

(4) Iznimno od stavaka 2. i 3. ovoga članka, roditelji civilne osobe poginule ili umrle u Domovinskom ratu koji nisu u radnom odnosu imaju pravo na obiteljsku invalidninu, i to:

a) jedan roditelj u iznosu od 70 % od osnovice mjesečno ili

b) oba roditelja u iznosu od 100 % od osnovice mjesečno.

Članak 26.

(1) Ako obiteljsku invalidninu koriste dva ili više članova obitelji, obiteljska invalidnina pripada sukorisnicima u jednakim dijelovima.

(2) Članovi obitelji koji ispunjavaju uvjete za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi dviju ili više osoba imaju pravo na obiteljsku invalidninu, u nesmanjenom iznosu, za svaku od tih osoba.

(3) Pravo na obiteljsku invalidninu imaju, uz uvjete propisane ovim Zakonom, i korisnici osobne invalidnine.

ODJELJAK B

POVEĆANA OBITELJSKA INVALIDNINA

Članak 27.

(1) Pravo na obiteljsku invalidninu određenu po članku 25. stavku 2. ovoga Zakona, povećanu za 50% ima:

1. roditelj čije je jedino dijete poginulo ili umrlo u Domovinskom ratu

2. roditelj koji je imao i druge djece, a koja su sva poginula ili umrla u Domovinskom ratu do podnošenja zahtjeva za povećanu obiteljsku invalidninu

3. bračni ili izvanbračni drug osobe poginule ili umrle u Domovinskom ratu koji nema djece odnosno ima jedno ili više djece koja su sva nesposobna za privređivanje uz uvjet da je ta nesposobnost nastala prije 15. godine života odnosno prije 26. godine ako je dijete bilo na redovitom školovanju

4. bračni ili izvanbračni drug osobe poginule ili umrle u Domovinskom ratu koji je imao djece, a koja su sva poginula ili umrla do podnošenja zahtjeva za povećanu obiteljsku invalidninu i

5. dijete bez roditeljske skrbi ili bez oba roditelja, čiji je jedan roditelj život izgubio u Domovinskom ratu, neovisno o okolnostima nastupa smrti drugog roditelja ili razlogu lišenja roditeljske skrbi drugog roditelja.

(2) Ako se obiteljskom invalidninom iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka koriste oba roditelja kao sukorisnici, iznos obiteljske invalidnine određene po članku 25. stavku 3. ovoga Zakona povećava se za 50%.

(3) Ako se obiteljskom invalidninom iz stavka 1. točke 5. ovoga članka koristi više djece – sukorisnika obiteljske invalidnine, iznos obiteljske invalidnine određen po članku 25. stavku 3. ovoga Zakona povećava se za 50%.

ODJELJAK C

UVEĆANA OBITELJSKA INVALIDNINA

Članak 28.

(1) Pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu, uz pravo na obiteljsku invalidninu, ima:

1. roditelj čije je jedino dijete poginulo ili umrlo u Domovinskom ratu
 2. roditelj koji je imao i druge djece, a koja su sva poginula ili umrla do podnošenja zahtjeva za uvećanu obiteljsku invalidninu
 3. bračni ili izvanbračni drug osobe poginule ili umrle u Domovinskom ratu koji nema djece odnosno ima jedno ili više djece koja su sva nesposobna za privređivanje uz uvjet da je ta nesposobnost nastala prije 15. godine života odnosno prije 26. godine ako je dijete bilo na redovitom školovanju
 4. bračni ili izvanbračni drug osobe poginule ili umrle u Domovinskom ratu koji je imao djece, a koja su sva poginula ili umrla do podnošenja zahtjeva za uvećanu obiteljsku invalidninu i
 5. dijete bez roditeljske skrbi ili bez oba roditelja, čiji je jedan roditelj poginuo ili umro u Domovinskom ratu, neovisno o okolnostima nastupa smrti drugog roditelja ili razlogu lišenja roditeljske skrbi drugog roditelja.
- (2) Uvećana obiteljska invalidnina iz stavka 1. ovoga članka iznosi 34,50% osnovice iz članka 25. stavka 1. ovoga Zakona.
- (3) Ako više osoba iz stavka 1. ovoga članka ispunjava uvjete za priznavanje prava na uvećanu obiteljsku invalidninu, uvećana obiteljska invalidnina u iznosu iz stavka 2. ovoga članka pripada svakoj od njih.

Članak 29.

Korisnici koji ispunjavaju uvjete za priznavanje prava na uvećanu obiteljsku invalidninu po osnovi dviju ili više osoba imaju pravo na tu invalidninu samo iza jedne osobe.

ODJELJAK D

OBITELJSKA INVALIDNINA NAKON SMRTI CIVILNOG INVALIDA IZ DOMOVINSKOG RATA I. DO IV. SKUPINE

Članak 30.

- (1) Bračni i izvanbračni drug te djeca civilnog invalida iz Domovinskog rata I. do IV. skupine koji je do smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć druge osobe po osnovi oštećenja organizma imaju, uz uvjete iz članka 22. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na obiteljsku invalidninu.
- (2) Pravo na obiteljsku invalidninu pod uvjetima iz ovoga Zakona imaju i roditelji civilnog invalida iz Domovinskog rata I. do IV. skupine koji je do smrti koristio

dodatak za njegu i pomoć druge osobe po osnovi oštećenja organizma ako niti jedan član uže obitelji ne koristi to pravo i ako im je on bio jedino dijete.

Članak 31.

Obiteljska invalidnina nakon smrti civilnog invalida iz Domovinskog rata I. do IV. skupine koji je do smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć druge osobe, za jednog člana obitelji iznosi 25% mjesečno od osnovice iz članka 25. stavka 1. ovoga Zakona.

Članak 32.

Ako pravo na obiteljsku invalidninu nakon smrti civilnog invalida iz Domovinskog rata I. do IV. skupine, koji je do smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć druge osobe, ostvaruje više članova obitelji, za svakog sukorisnika iznos obiteljske invalidnine iz članka 31. ovoga Zakona povećava se za 50%.

Članak 33.

Ako pravo na obiteljsku invalidninu nakon smrti civilnog invalida iz Domovinskog rata I. do IV. skupine, koji je do smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć druge osobe, koriste dva ili više članova obitelji, obiteljska invalidnina pripada sukorisnicima u jednakim dijelovima.

ODJELJAK E

NOVČANA NAKNADA U IZNOSU OBITELJSKE INVALIDNINE, POVEĆANE I UVEĆANE OBITELJSKE INVALIDNINE

Članak 34.

(1) Članovi uže i šire obitelji civilnih osoba nestalih u Domovinskom ratu imaju pravo na mjesečnu novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine i uvećane obiteljske invalidnine koju bi ostvarili kao članovi obitelji civilnih osoba poginulih ili umrlih u Domovinskom ratu, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Ako su naknadu iz stavka 1. ovoga članka ostvarili bračni ili izvanbračni drug i/ili djeca civilne osobe nestale u Domovinskom ratu, roditelji imaju pravo na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine koju bi ostvarili kao roditelji djeteta poginulog ili umrlog u Domovinskom ratu.

Članak 35.

(1) Članovi obitelji iz članka 34. ovoga Zakona stječu pravo na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine i uvećane obiteljske invalidnine i sva ostala prava iz ovoga Zakona kao i članovi obitelji civilnih osoba umrlih ili poginulih pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona pod uvjetima i u postupku utvrđenim za članove obitelji civilnih osoba poginulih ili umrlih u Domovinskom ratu, osim prava na obiteljsku invalidninu.

(2) Članovima obitelji iz članka 34. ovoga Zakona nakon identifikacije nestale osobe ili proglašenja nestale civilne osobe umrlom prestaje pravo na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine i uvećane obiteljske invalidnine te ostvaruju pravo na obiteljsku invalidninu na sljedeći način:

- a) po službenoj dužnosti u kontinuitetu nakon prestanka prava na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, nakon identifikacije nestale osobe ili
- b) temeljem podnesenog zahtjeva, sukladno ovom Zakonu, a nakon pravomoćnosti rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom.

POGLAVLJE III. OSTALA PRAVA

ODJELJAK A NOVČANA NAKNADA ZA CIVILNE STRADALNIKE IZ DOMOVINSKOG RATA

Članak 36.

(1) Pravo na novčanu naknadu za civilne stradalnike iz Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: novčana naknada) mogu ostvariti:

- 1. civilni invalidi iz Domovinskog rata
- 2. djeca kojima je priznat status člana obitelji poginule, umrle ili nestale osobe u Domovinskom ratu i
- 3. korisnici obiteljske invalidnine ili novčane naknade u iznosu obiteljske invalidnine iz ovoga Zakona.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka novčanu naknadu mogu ostvariti pod uvjetom da:

- 1. nisu zaposlene
- 2. one i članovi njihova kućanstva nisu korisnici zajamčene minimalne naknade
- 3. nisu korisnici novčanog primanja u vezi s profesionalnom rehabilitacijom ili novčane naknade na temelju osiguranja za slučaj nezaposlenosti
- 4. one i članovi njihova kućanstva nisu vlasnici ili korisnici motornog vozila koje ne služi podmirenju osnovnih životnih potreba
- 5. one i članovi njihova kućanstva nisu vlasnici ili suvlasnici ili korisnici ili sukorisnici nekretnina koje im ne služe za podmirenje osnovnih životnih potreba
- 6. one i članovi njihova kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini ne ostvaruju prihode više od iznosa potrebnog za podmirenje osnovnih životnih potreba
- 7. nisu temeljem rješenja nadležnog tijela smještene u zdravstvenu ustanovu
- 8. nisu na teret državnog proračuna Republike Hrvatske korisnici usluge smještaja ili organiziranog stanovanja sukladno odredbama propisa o socijalnoj skrbi ili drugih posebnih propisa, osim beskućnika koji je korisnik usluge smještaja u prenoćištu i
- 9. nisu na izdržavanju kazne zatvora, osim ako su prije upućivanja na izvršenje kazne zatvora živjele u zajedničkom kućanstvu s osobama koje su uzdržavale, a iste osobe obvezne su uzdržavati i tijekom izvršenja kazne zatvora.

(3) Iznimno od stavka 2. točke 6. ovoga članka, za osobe iz stavka 1. ovoga članka koje podnose zahtjev nakon prestanka radnog odnosa ili prestanka drugog redovitog izvora primanja, a u prethodnoj kalendarskoj godini su bile zaposlene ili imale drugi redoviti izvor primanja, u obzir se ne uzimaju novčani prihodi ostvareni temeljem tog radnog odnosa odnosno tog drugog redovitog izvora primanja u prethodnoj kalendarskoj godini.

(4) Uvjeti iz stavka 2. ovoga članka moraju biti ispunjeni u trenutku podnošenja zahtjeva i za cijelo vrijeme korištenja novčane naknade.

(5) Promjene uvjeta o kojima ovisi pravo na novčanu naknadu ili iznos novčane naknade utječu na ostvarivanje novčane naknade tako da se te promjene uzimaju u obzir od prvog dana sljedećeg mjeseca poslije nastanka.

Članak 37.

(1) Novčana naknada iznosi 30 % od osnovice koju odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske.

(2) Iznos novčane naknade određen sukladno stavku 1. ovoga članka umanjuje se ovisno o ostvarenim prihodima, sukladno pravilniku iz članka 39. ovoga Zakona.

Članak 38.

(1) Ako dva ili više sukorisnika obiteljske invalidnine ispunjavaju uvjete za stjecanje prava na novčanu naknadu, novčana naknada određena prema članku 37. ovoga Zakona povećava se za 50% za svakog daljnjeg sukorisnika.

(2) Ako oba bračna ili izvanbračna druga ispunjavaju uvjete za stjecanje prava na novčanu naknadu po različitim osnovama, novčana naknada im se određuje kao jednom korisniku i tako određena povećava za 50% za drugog bračnog odnosno izvanbračnog druga.

(3) Sukorisnicima novčane naknade iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koji žive u zajedničkom kućanstvu novčana naknada pripada na jednake dijelove.

(4) Osobama iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koje ne žive u zajedničkom kućanstvu novčana naknada svakoj od njih određuje se kao samostalnom korisniku, s tim da zbroj tih iznosa ne može biti veći od iznosa naknade povećane sukladno stavcima 1. i 2. ovoga članka.

Članak 39.

Odredbe o načinu ostvarivanja prava na novčanu naknadu razradit će se pravilnikom koji donosi ministar nadležan za hrvatske branitelje (u daljnjem tekstu: ministar).

ODJELJAK B

PRAVO NA JEDNOKRATNU NOVČANU POMOĆ ZBOG NEMOGUĆNOSTI PODMIRENJA OSNOVNIH ŽIVOTNIH POTREBA

Članak 40.

(1) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba (u daljnjem tekstu: jednokratna novčana pomoć) mogu ostvariti:

a) civilni invalidi iz Domovinskog rata i

b) članovi obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu.

(2) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć mogu ostvariti osobe iz stavka 1. ovoga članka ako se nalaze u jednoj od sljedećih situacija:

1. teške akutne, teške kronične, maligne bolesti korisnika ili teške ozljede korisnika nastale zbog nesretnog slučaja
2. teške akutne, teške kronične, maligne bolesti članova uže obitelji korisnika koji žive u zajedničkom kućanstvu ili teške ozljede članova uže obitelji korisnika koji žive u zajedničkom kućanstvu nastale zbog nesretnog slučaja
3. prirodne nepogode ili katastrofe koje su prouzročile štetne posljedice za korisnika i članove njegova zajedničkog kućanstva
4. smrt člana uže i šire obitelji korisnika koji je s njim živio u zajedničkom kućanstvu ili
5. novčani prihodi u prethodnoj kalendarskoj godini ili u razdoblju od tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva mjesečno po članu zajedničkog kućanstva iznose manje od 25% proračunske osnovice.

(3) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć korisnici mogu ostvariti jedanput u jednoj kalendarskoj godini.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, korisnici iz stavka 1. ovoga članka u jednoj kalendarskoj godini mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć više puta samo za situaciju iz stavka 2. točke 4. ovoga članka iako su već ostvarili pravo na jednokratnu novčanu pomoć iz stavka 2. točaka 1., 2., 3. i 5. ovoga članka tijekom jedne kalendarske godine.

(5) Ukupni iznos jednokratnih novčanih pomoći po svim situacijama iz stavka 2. ovoga članka koji korisnici mogu ostvariti u jednoj kalendarskoj godini ne može biti veći od iznosa jedne proračunske osnovice.

Članak 41.

Osobe iz članka 40. stavka 1. ovoga Zakona koje se nalaze u situaciji iz članka 40. stavka 2. ovoga Zakona ne mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć ako su:

1. one ili članovi njihova zajedničkog kućanstva ostvarili ukupno novčane prihode u prethodnoj kalendarskoj godini ili u razdoblju od tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva mjesečno po članu kućanstva veće od 25% proračunske osnovice
2. one ili članovi njihova zajedničkog kućanstva vlasnici ili korisnici motornog vozila koje im ne služi za podmirenje osnovnih životnih potreba
3. one ili članovi njihova zajedničkog kućanstva vlasnici ili suvlasnici, korisnici ili sukorisnici nekretnina koje im ne služe za podmirenje osnovnih životnih potreba i
4. na izdržavanju kazne zatvora, osim ako su prije upućivanja na izvršenje kazne zatvora živjele u zajedničkom kućanstvu s osobama koje su uzdržavale, a iste osobe obvezne su uzdržavati i tijekom izvršenja kazne zatvora.

ODJELJAK B1

**PRAVO NA JEDNOKRATNU NOVČANU POMOĆ NAKON
EKSHUMACIJE I IDENTIFIKACIJE ILI PROGLAŠENJA NESTALE
CIVILNE OSOBE IZ DOMOVINSKOG RATA UMRLOM****Članak 41.a**

(1) Članovi uže i šire obitelji civilnih osoba nestalih ili poginulih u Domovinskom ratu imaju pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 17,85 proračunskih osnovica nakon:

- a) ekshumacije i identifikacije civilne osobe nestale ili poginule u Domovinskom ratu ili
- b) proglašenja umrlom civilne osobe nestale u Domovinskom ratu u izvanparničnom postupku.

(2) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć može se ostvariti samo po jednoj osnovi iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 41.b

(1) Korisnici iz članka 41.a ovoga Zakona pravo na jednokratnu novčanu pomoć ostvaruju prema sljedećem redoslijedu prvenstva:

- a) bračni ili izvanbračni drug, ako im je priznat status člana obitelji civilne osobe poginule ili nestale u Domovinskom ratu u trenutku podnošenja zahtjeva
- b) djeca, ako im je priznat status člana obitelji civilne osobe poginule ili nestale u Domovinskom ratu u trenutku podnošenja zahtjeva i ako osoba iza koje se izvodi pravo nema bračnog ili izvanbračnog druga
- c) roditelji, ako im je priznat status člana obitelji civilne osobe poginule ili nestale u Domovinskom ratu u trenutku podnošenja zahtjeva i ako osoba iza koje se izvodi pravo nema bračnog ili izvanbračnog druga ili djece.

(2) Iznimno od stavka 1. točke c) ovoga članka, roditelji ostvaruju pravo na jednokratnu novčanu pomoć ako osoba iza koje izvode pravo ima samo bračnog ili izvanbračnog druga i ako ih je osoba iza koje izvode pravo uzdržavala najmanje pet godina prije nestanka.

Članak 41.c

(1) Ako više članova obitelji iz članka 41.a ovoga Zakona ostvari pravo na jednokratnu novčanu pomoć, ukupan iznos koji im pripada dijeli se na jednake dijelove.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako jednokratnu novčanu pomoć ostvare bračni ili izvanbračni drug i roditelji, od ukupnog iznosa koji im pripada polovica iznosa pripada bračnom ili izvanbračnom drugu, a druga polovica iznosa pripada roditeljima, u jednakim dijelovima.

Članak 42.

Odredbe o načinu ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć iz članaka 40. i 41.a ovoga Zakona razradit će se pravilnikom koji donosi ministar.

ODJELJAK C

DODATAK ZA PRIPOMOĆ U KUĆI**Članak 43.**

(1) Civilni invalid iz Domovinskog rata ili korisnik obiteljske invalidnine može ostvariti pravo na dodatak za pripomoć u kući ako:

a) je korisnik novčane naknade iz članka 36. ovoga Zakona ili zajamčene minimalne naknade

b) zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju ne može ispunjavati osnovne životne zahtjeve i

c) ne koristi dodatak za njegu i pomoć druge osobe po ovom Zakonu ili inkluzivni dodatak prema propisu kojim se uređuje inkluzivni dodatak.

(2) Dodatak za pripomoć u kući iznosi mjesečno 23% proračunske osnovice.

ODJELJAK D

BESPLATNI UDŽBENICI**Članak 44.**

(1) Pravo na besplatne udžbenike za potrebe redovitoga školovanja u srednjim školama te za potrebe studiranja u redovitom ili izvanrednom statusu mogu ostvariti djeca civilnih osoba poginulih, umrlih ili nestalih u Domovinskom ratu, djeca civilnih invalida iz Domovinskog rata i civilni invalidi iz Domovinskog rata.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu ostvariti pravo na besplatne udžbenike ako to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima i ako im mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze iznos određen pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka.

(3) Odredbe o načinu ostvarivanja prava na besplatne udžbenike razradit će se pravilnikom koji donosi ministar, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za obrazovanje.

ODJELJAK E

PRAVO NA STIPENDIJU**Članak 45.**

(1) Djeca civilnih osoba poginulih, umrlih ili nestalih u Domovinskom ratu, djeca civilnih invalida iz Domovinskog rata i civilni invalidi iz Domovinskog rata mogu ostvariti pravo na stipendiju tijekom studiranja u redovitom statusu na visokim učilištima ako im mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze iznos određen pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje se sukladno pravilniku koji donosi ministar nadležan za obrazovanje uz prethodnu suglasnost ministra.

ODJELJAK F

SMJEŠTAJ U UČENIČKE ODNOSNO STUDENTSKE DOMOVE**Članak 46.**

(1) Učenici i studenti koji su djeca civilnih invalida iz Domovinskog rata I. skupine sa 100%-tnim oštećenjem organizma ostvaruju pravo na subvenciju smještaja u učeničkim i studentskim domovima sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti i način smještaja u učeničke domove odnosno pravilniku kojim se uređuje subvencionirani smještaj studenata u učeničkim i studentskim domovima, a koji donosi ministar nadležan za obrazovanje uz prethodnu suglasnost ministra.

(2) Studenti koji su djeca civilnih osoba poginulih, umrlih ili nestalih u Domovinskom ratu i civilni invalidi iz Domovinskog rata ostvaruju pravo na subvenciju smještaja u studentskim domovima sukladno pravilniku kojim se uređuje subvencionirani smještaj u učeničkim i studentskim domovima, a koji donosi ministar nadležan za obrazovanje uz prethodnu suglasnost ministra.

(3) Učenički i studentski domovi dužni su postupati sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti i način smještaja u učeničke domove odnosno pravilniku kojim se uređuje subvencionirani smještaj studenata u učeničkim i studentskim domovima, a koji donosi ministar nadležan za obrazovanje uz prethodnu suglasnost ministra sukladno ovom članku.

ODJELJAK G

**PRAVO NA PREDNOST PRI ZAPOŠLJAVANJU I POPUNJAVANJU
RADNOG MJESTA****Članak 47.**

(1) Tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti i druga državna tijela, upravna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna su prilikom zapošljavanja na neodređeno vrijeme službenika i namještenika temeljem javnog natječaja i prilikom zapošljavanja na određeno vrijeme temeljem oglasa dati prednost pod jednakim uvjetima nezaposlenom prema sljedećem redoslijedu:

1. djetetu civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu
2. civilnom invalidu iz Domovinskog rata
3. bračnom odnosno izvanbračnom drugu i roditeljima civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu.

(2) Prednost iz stavka 1. ovoga članka mogu ostvariti i zaposlene osobe iz stavka 1. ovoga članka ako su zaposlene na poslovima za koje je uvjet niži stupanj obrazovanja od onog kojeg imaju, a prijavljuju se na javni natječaj ili oglas za radno mjesto za koje je uvjet viši stupanj obrazovanja.

(3) Tijela iz stavka 1. ovoga članka obvezna su i prilikom popunjavanja slobodnog radnog mjesta temeljem internog oglasa dati prednost pod jednakim uvjetima zaposlenim osobama iz stavka 1. ovoga članka prema redoslijedu određenom stavkom 1. ovoga članka ako ispunjavaju sve propisane uvjete za slobodno radno mjesto.

- (4) Provedbu odredaba stavaka 1. do 3. ovoga članka nadzire upravna inspekcija.
- (5) Osoba koja smatra da joj je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju može u roku od 30 dana od dana izjavljivanja žalbe na rješenje o prijmu u službu izabranog kandidata podnijeti predstavku upravnoj inspekciji radi provedbe inspekcijskog nadzora.
- (6) Upravna inspekcija obvezna je u roku od osam dana od dana primitka predstavke iz stavka 5. ovoga članka obavijestiti donositelja rješenja o prijmu u službu o pokretanju postupka inspekcijskog nadzora radi ostvarenja prava prednosti pri zapošljavanju.
- (7) Rješenje o rasporedu doneseno prije okončanja postupka inspekcijskog nadzora upravna inspekcija će poništiti.
- (8) Upravna inspekcija po provedbi inspekcijskog nadzora ovlaštena je u slučaju postojanja povrede prava prednosti pri zapošljavanju iz stavaka 1. do 3. ovoga članka donijeti rješenje kojim će ukinuti rješenje o prijmu u službu.
- (9) Protiv rješenja iz stavaka 7. i 8. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali može se tužbom pokrenuti upravni spor.
- (10) Ako upravna inspekcija utvrdi da u postupku prijma nije izvršena povreda prava, izvijestit će podnositelja predstavke iz stavka 5. ovoga članka i čelnika tijela o rezultatima provedenoga inspekcijskog nadzora.
- (11) Odredbe ovoga članka o provedbi inspekcijskog nadzora nad postupkom prijma u službu na odgovarajući se način primjenjuju i na postupak popunjavanja slobodnog radnog mjesta temeljem internog oglasa.
- (12) Pravo prednosti pri zapošljavanju iz ovoga članka u tijelima iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na zapošljavanje putem mjere javnih radova i sličnih oblika zapošljavanja.

Članak 48.

(1) Javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima prilikom zapošljavanja temeljem javnog natječaja, oglasa ili u postupku zapošljavanja provedenom na drugi način obvezne su prilikom tog zapošljavanja dati prednost pod jednakim uvjetima nezaposlenom, prema sljedećem redoslijedu:

1. djetetu civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu
 2. civilnom invalidu iz Domovinskog rata
 3. bračnom odnosno izvanbračnom drugu i roditeljima civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu.
- (2) Prednost iz stavka 1. ovoga članka mogu ostvariti i zaposlene osobe iz stavka 1. ovoga članka ako su zaposlene na poslovima za koje je uvjet niži stupanj obrazovanja od onog kojeg imaju, a prijavljuju se na javni natječaj ili oglas za radno mjesto za koje je uvjet viši stupanj obrazovanja.
- (3) Pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezne su i prilikom popunjavanja slobodnog radnog mjesta temeljem internog oglasa dati prednost pod jednakim

uvjetima zaposlenim osobama iz stavka 1. ovoga članka prema redoslijedu određenom stavkom 1. ovoga članka ako ispunjavaju sve propisane uvjete za slobodno radno mjesto.

(4) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga članka provodi tijelo državne uprave nadležno za inspekciju rada po službenoj dužnosti ili na zahtjev osobe iz stavaka 1. do 3. ovoga članka kojoj nije dana prednost pri zapošljavanju.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga članka u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i učeničkim domovima provodi prosvjetna inspekcija sukladno propisu o prosvjetnoj inspekciji.

(6) Pravna osoba iz stavka 1. ovoga članka obvezna je u roku od 15 dana nakon sklapanja ugovora o radu s izabranim kandidatom o tome obavijestiti osobu iz stavaka 1. do 3. ovoga članka koja je po raspisanom javnom natječaju ili oglasu podnijela prijavu odnosno ponudu za to radno mjesto.

(7) Osoba iz stavaka 1. do 3. ovoga članka kojoj nije dana prednost pri zapošljavanju može podnijeti zahtjev nadležnoj inspekciji za provedbu nadzora u roku od 30 dana od dana dostave obavijesti iz stavka 6. ovoga članka ili u roku od 30 dana od saznanja o sklapanju ugovora o radu s izabranim kandidatom, a najkasnije u roku od šest mjeseci od sklapanja ugovora o radu s drugim kandidatom.

(8) U slučaju zasnivanja radnog odnosa sklapanjem ugovora o radu, nadležna inspekcija obvezna je razmotriti zahtjev iz stavka 7. ovoga članka i u roku od 60 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva donijeti rješenje i dostaviti ga stranki.

(9) Ako nadležna inspekcija utvrdi da je sklapanjem ugovora o radu povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju osobe iz stavaka 1. do 3. ovoga članka, rješenjem će utvrditi povredu prava prednosti.

(10) Pravomoćno rješenje iz stavka 9. ovoga članka predstavlja opravdan razlog za otkaz ugovora o radu čijim sklapanjem je to pravo povrijeđeno.

(11) U slučaju iz stavka 9. ovoga članka, pravna osoba iz stavka 1. ovoga članka obvezna je s osobom iz stavaka 1. do 3. ovoga članka, kojoj je rješenjem iz stavka 9. ovoga članka utvrđena povreda prava prednosti pri zapošljavanju, sklopiti ugovor o radu u roku od osam dana od otkaza ugovora, čijim sklapanjem je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju.

(12) Ako pravna osoba iz stavka 1. ovoga članka u roku iz stavka 11. ovoga članka ne sklopi ugovor o radu s osobom iz stavaka 1. do 3. ovoga članka kojoj je rješenjem iz stavka 9. ovoga članka utvrđena povreda prava prednosti pri zapošljavanju, smatra se da je ugovor o radu sklopljen po sili zakona i to od prvoga dana idućeg mjeseca od dana pravomoćnosti rješenja iz stavka 9. ovoga članka.

(13) Pravo prednosti pri zapošljavanju iz ovoga članka u pravnim osobama iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na zapošljavanje putem mjere javnih radova i sličnih oblika zapošljavanja.

Članak 49.

(1) Za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta osoba iz članka 47. stavaka 1. do 3. i članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona koja u trenutku podnošenja prijave ispunjava uvjete za ostvarivanje toga

prava dužna je u prijavi pozvati se na ovo pravo tako da uz prijavu odnosno ponudu na javni natječaj, oglas ili u postupku zapošljavanja provedenom na drugi način priloži sve dokaze o ispunjavanju traženih uvjeta iz natječaja, oglasa ili u postupku zapošljavanja provedenom na drugi način te da priloži sljedeće dokaze o ispunjavanju uvjeta za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta:

1. rješenje ili potvrdu o priznatom statusu
 2. dokaz o nezaposlenosti – potvrdu odnosno ispis elektroničkog zapisa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o podacima evidentiranim u matičnoj evidenciji Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ili potvrdu odnosno ispis elektroničkog zapisa Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, ne stariju od mjesec dana (u slučaju iz članka 47. stavka 1. i članka 48. stavka 1. ovoga Zakona)
 3. presliku pravomoćnog rješenja, odluke ili drugog pravnog akta o prestanku prethodnog zaposlenja osim ako se radi o prvom zapošljavanju (u slučaju iz članka 47. stavka 1. i članka 48. stavka 1. ovoga Zakona)
 4. potvrdu poslodavca ili potvrdu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o podacima evidentiranim u matičnoj evidenciji Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ne stariju od mjesec dana odnosno ispis elektroničkog zapisa iz kojeg je vidljivo da je osoba iz članka 47. stavka 1. i članka 48. stavka 1. ovoga Zakona zaposlena na poslovima za koje je uvjet niži stupanj obrazovanja od onog kojeg ima (u slučaju iz članka 47. stavka 2. i članka 48. stavka 2. ovoga Zakona).
- (2) Tijela iz članka 47. ovoga Zakona i pravne osobe iz članka 48. ovoga Zakona dužne su prilikom raspisivanja javnog natječaja, oglasa za zapošljavanje, popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa ili u postupku zapošljavanja provedenom na drugi način pozvati osobe iz članka 47. stavaka 1. do 3. i članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona da dostave dokaze iz stavka 1. ovoga članka u svrhu ostvarivanja prava prednosti pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta.
- (3) Tijela iz članka 47. ovoga Zakona i pravne osobe iz članka 48. ovoga Zakona prilikom raspisivanja javnog natječaja ili oglasa za zapošljavanje, popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa ili u postupku zapošljavanja provedenom na drugi način, objavljenog putem mrežnih stranica, dužna su objaviti poveznicu na mrežnu stranicu tijela državne uprave nadležnog za hrvatske branitelje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) na kojoj su navedeni dokazi potrebni za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta.

Članak 50.

Prednost pri zapošljavanju ne mogu ostvariti osobe iz članka 47. stavka 1. i članka 48. stavka 1. ovoga Zakona kojima je:

a) zadnji radni odnos prije prijave na javni natječaj ili oglas prestao temeljem izvršnog rješenja o:

1. prestanku službe po sili zakona, osim kada je zadnja služba prestala po sili zakona istekom roka raspolaganja
2. prestanku službe otkazom ili

3. izvanrednom otkazu
- b) radni odnos kod posljednjeg poslodavca prestao u slučaju:
1. redovitog otkaza ugovora o radu kada je ugovor o radu otkazao radnik
 2. redovitog otkaza uvjetovanog skrivljenim ponašanjem radnika ili
 3. izvanrednog otkaza, osim kada ugovor o radu izvanredno otkáže radnik zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa od strane poslodavca.

ODJELJAK H

PREDNOST PRI SMJEŠTAJU U USTANOVE SOCIJALNE SKRBI

Članak 51.

Prednost pri smještaju u ustanove socijalne skrbi koje pružaju usluge smještaja sukladno propisima o socijalnoj skrbi, a kojima je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, imaju sljedeće osobe, prema redoslijedu:

- a) civilni invalidi iz Domovinskog rata i
- b) roditelji i bračni ili izvanbračni drug civilnih osoba poginulih, umrlih ili nestalih u Domovinskom ratu.

ODJELJAK I

PRAVO NA KORIŠTENJE USLUGA VETERANSKOG CENTRA

Članak 52.

Pravo na korištenje usluga Veteranskog centra pod uvjetima određenim općim aktima tih ustanova mogu ostvariti civilni invalidi iz Domovinskog rata i članovi obitelji civilnih osoba poginulih, umrlih ili nestalih u Domovinskom ratu.

ODJELJAK J

PRAVO NA PSIHO SOCIJALNU POMOĆ

Članak 53.

- (1) Civilni stradalnici iz Domovinskog rata imaju pravo na psihosocijalnu pomoć, sukladno ovom Zakonu.
- (2) Psihosocijalna pomoć sastoji se od individualnog psihosocijalnog savjetovanja, grupnog psihosocijalnog tretmana, mobilnih obilazaka radi redovitog praćenja stanja i potreba civilnih stradalnika iz Domovinskog rata te žurnih obilazaka i kriznih intervencija u slučajevima prosuicidalnih izjava, smrti, izrazito lošeg socijalno-ekonomskog, stambenog i/ili zdravstvenog stanja civilnih stradalnika iz Domovinskog rata.
- (3) Nositelj organizacije psihosocijalne pomoći je Ministarstvo.
- (4) Psihosocijalna pomoć organizira se na lokalnoj odnosno županijskoj razini, stacionarno u prostorijama područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć i mobilno putem organiziranih posjeta domu i obitelji.

(5) Psihosocijalnu pomoć pruža Ministarstvo putem stalno zaposlenih djelatnika područnih jedinica i vanjskih honorarnih suradnika centara za psihosocijalnu pomoć koje angažira temeljem ugovora o djelu s obzirom na njihova stručna znanja s područja skrbi za specifične potrebe osoba iz stavka 1. ovoga članka.

(6) Ministarstvo surađuje sa zdravstvenim i drugim ustanovama te udrugama građana radi što učinkovitijeg rješavanja problema odnosno pružanja odgovarajuće psihosocijalne pomoći.

(7) Ministarstvo u svrhu pružanja psihosocijalne pomoći angažira i druge vanjske suradnike temeljem ugovora o djelu.

(8) Na izdatke za vanjske suradnike iz stavaka 5. i 7. ovoga članka ne primjenjuje se ograničenje izdataka za pružatelje stručnih usluga izvan državne službe sukladno propisu kojim se uređuju prava i obveze državnih službenika.

ODJELJAK K

PRAVO NA PRAVNU POMOĆ

Članak 54.

(1) Civilni stradalnici iz Domovinskog rata imaju pravo na primarnu pravnu pomoć.

(2) Primarna pravna pomoć iz stavka 1. ovoga članka obuhvaća pomoć u ostvarivanju prava iz ovoga Zakona:

a) davanje općih pravnih informacija (opća i načelna pravna uputa) i

b) davanje pravnih savjeta (uputa o načinu i mogućnostima rješavanja odnosno ostvarivanja prava).

(3) Primarnu pravnu pomoć iz stavaka 1. ovoga članka pruža Ministarstvo, područne jedinice Ministarstva, centri za psihosocijalnu pomoć i nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave koji se odnose na ostvarivanje prava iz ovoga Zakona.

(4) Osobe iz stavka 1. ovoga članka primarnu pravnu pomoć koja nije obuhvaćena ovim Zakonom i sekundarnu pravnu pomoć ostvaruju sukladno propisu kojim se uređuje ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć.

ODJELJAK L

POSEBNI STAŽ

Članak 55.

Civilnim invalidima iz Domovinskog rata iz članka 9. stavka 1. točke a) i stavka 2. ovoga Zakona koji su kao zaposleni odvedeni u zatočeništvo, vrijeme provedeno u zatočeništvu računa se kao staž osiguranja u dvostrukom trajanju, a ako nisu bili zaposleni, vrijeme provedeno u zatočeništvu računa se kao poseban staž u jednostrukom trajanju.

ODJELJAK M

**OSLOBAĐANJE PLAĆANJA NAKNADE ZA PRENAMJENU
POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA****Članak 56.**

(1) Civilni invalidi iz Domovinskog rata imaju pravo na oslobođenje od plaćanja jednokratne naknade zbog umanjjenja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od interesa za Republiku Hrvatsku kada s pravnom osnovom na temelju građevinske dozvole ili drugog akta mijenjaju namjenu poljoprivrednog zemljišta tako da se ono više ne iskorištava za poljoprivrednu proizvodnju.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka može se ostvariti samo jednokratno.

ODJELJAK N

**PRAVO NA TROŠKOVE PRIJEVOZA I UKOPA POSMRTHNIH
OSTATAKA****Članak 57.**

(1) Ministarstvo snosi troškove prijevoza i ukopa, uključujući i grobno mjesto, posmrtnih ostataka ekshumiranih i identificiranih civilnih osoba nestalih u Domovinskom ratu.

(2) Ministarstvo snosi troškove prijevoza i ukopa, uključujući i dio troška grobnog mjesta, posmrtnih ostataka umrloga civilnog invalida iz Domovinskog rata.

(3) Ministarstvo snosi troškove prijevoza i ukopa iz stavaka 1. i 2. ovoga članka na području Republike Hrvatske.

(4) Jedinice lokalne samouprave i drugi vlasnici groblja dužni su dati na korištenje grobna mjesta uz podmirenje polovice predviđenog iznosa o svom trošku za umrle civilne invalide iz Domovinskog rata ako oni ili članovi njihove uže i šire obitelji nemaju na korištenju grobno mjesto i ako ga nisu ustupili na korištenje trećoj osobi nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Pravo iz stavka 4. ovoga članka ne obuhvaća i oslobođenje od plaćanja godišnje grobne naknade, osim ako to oslobođenje nije predviđeno drugim propisom.

(6) Ukop posmrtnih ostataka ekshumiranih i identificiranih civilnih osoba nestalih u Domovinskom ratu i umrlih civilnih invalida iz Domovinskog rata koje nema tko ukopati po službenoj dužnosti će organizirati prvostupanjsko tijelo iz članka 71. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

(7) U slučaju iz stavka 6. ovoga članka, Ministarstvo će za ukop civilnog invalida iz Domovinskog rata koji je imao prihod odnosno imovinu zatražiti povrat troškova od nasljednika.

(8) Pravo iz ovoga članka ostvaruje se sukladno pravilniku koji donosi ministar.

ODJELJAK O

**OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA SUDSKIH, UPRAVNIH I
JAVNOBILJEŽNIČKIH PRISTOJBI****Članak 58.**

U postupku ostvarivanja prava iz ovoga Zakona stranke su oslobođene od plaćanja sudskih, upravnih i javnobilježničkih pristojbi na temelju odgovarajućih isprava kojima dokazuju svoj status.

ODJELJAK P

**PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVLJENJA CIVILNIH
STRADALNIKA IZ DOMOVINSKOG RATA****Članak 59.**

Ministarstvo razvija i provodi projekte i inicijative usmjerene povećanju kvalitete življenja civilnih stradalnika iz Domovinskog rata iz svoje nadležnosti te sudjeluje u provedbi istih pokrenutih od strane drugih nadležnih tijela.

ODJELJAK R

STATUS U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU**Članak 59.a**

(1) Status osiguranika u obveznom zdravstvenom osiguranju, ako isti ne mogu ostvariti prema drugoj osnovi osiguranja utvrđenoj zakonom kojim se uređuje obvezno zdravstveno osiguranje, na temelju svoga statusa imaju:

- a) članovi obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu dok su korisnici prava na obiteljsku invalidninu i
- b) civilni invalidi iz Domovinskog rata.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka pravo na zdravstvenu zaštitu i novčane naknade iz obveznoga zdravstvenog osiguranja ostvaruju u opsegu, na način i prema uvjetima utvrđenim zakonom kojim se uređuje obvezno zdravstveno osiguranje.

ODJELJAK S

**PRAVA IZVAN STANDARDA PRAVA IZ OBVEZNOGA
ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA****Članak 59.b**

(1) Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji s Ministarstvom kontinuirano prati zdravlje civilnih stradalnika iz Domovinskog rata.

(2) Programom preventivnih sistematskih pregleda braniteljsko-stradalničke populacije iz Domovinskog rata koji se donosi sukladno propisu kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata odredit će se kategorije, dinamika i opseg preventivnih sistematskih pregleda za civilne stradalnike iz Domovinskog rata.

Članak 59.c

(1) Od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja oslobađaju se:

- a) članovi obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu dok su korisnici prava na obiteljsku invalidninu i
- b) civilni invalidi iz Domovinskog rata.

(2) Iznimno od stavka 1. točke a) ovoga članka, djeca civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu oslobađaju se od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja i nakon što im prestane pravo na obiteljsku invalidninu ili novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine odnosno ako nisu korisnici prava na obiteljsku invalidninu odnosno novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine:

- a) ako su nezaposlena i ako su za vrijeme korištenja obiteljske invalidnine odnosno novčane naknade u iznosu obiteljske invalidnine ostala bez roditeljske skrbi drugog roditelja ili je nastupila smrt drugog roditelja ili
- b) dok su korisnici prava iz članka 36. ovoga Zakona.

Članak 59.d

(1) Civilni invalid iz Domovinskog rata može ostvariti pravo na bolničku medicinsku rehabilitaciju u svezi s oštećenjem organizma nastalog pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) postoji funkcionalno oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona
- b) nemogućnost provođenja ambulantne rehabilitacije u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj ustanovi
- c) postoji medicinska opravdanost za provođenje bolničke medicinske rehabilitacije i
- d) ne postoje kontraindikacije za provođenje bolničke medicinske rehabilitacije i drugi medicinski razlozi za uskratu bolničke medicinske rehabilitacije.

(2) Pravo na bolničku medicinsku rehabilitaciju prema ovom Zakonu po istoj bolesti, ozljedi ili ranjavanju može se ostvariti svakih 12 mjeseci.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, civilni invalidi iz Domovinskog rata I. i II. skupine oštećenja organizma mogu ostvariti pravo na bolničku medicinsku rehabilitaciju zbog iste bolesti, iste ozljede ili istog ranjavanja prema odredbama ovoga Zakona dvaput godišnje ako postoji medicinska opravdanost za provođenje bolničke medicinske rehabilitacije.

(4) Prednost pri ostvarivanju prava na bolničku medicinsku rehabilitaciju pod jednakim uvjetima imaju civilni invalidi iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine oštećenja organizma.

Članak 59.e

(1) Civilni invalid iz Domovinskog rata može ostvariti pravo na ortopedsku i druga pomagala koja nisu utvrđena kao standard prava na zdravstvenu zaštitu prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju za oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona.

(2) Prednost pri ostvarivanju prava iz stavka 1. ovoga članka imaju civilni invalidi iz Domovinskog rata 100 % I. skupine.

Članak 59.f

Odredbe o načinu ostvarivanja prava iz članaka 53.d i 53.e ovoga Zakona razradit će se pravilnikom koji donosi ministar, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo.

POGLAVLJE IV.

SREDSTVA ZA PIROVOĐENJE ZAKONA

Članak 60.

(1) Proračunska osnovica kao osnovica za utvrđivanje prava iz ovoga Zakona utvrđuje se svake godine zakonom kojim se uređuje izvršavanje državnog proračuna za tekuću godinu.

(2) Osnovice za određivanje prava iz članaka 13. i 37. ovoga Zakona određuju se svake godine odlukom Vlade Republike Hrvatske.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka donosi se jednom godišnje, najkasnije u lipnju tekuće godine za iduću godinu.

(4) Iznos osnovice za iduću godinu određen odlukom iz stavka 2. ovoga članka ne može biti niži od iznosa određenog za prethodnu godinu.

Članak 61.

Sredstva za ostvarivanje prava iz ovoga Zakona, kao i sredstva koja čine razliku između prava koja su priznata po ovome Zakonu i prava koja bi pripadala po posebnim propisima osiguravaju se iz državnog proračuna.

Članak 61.a

Ministar pravilnikom propisuje:

- a) način obračuna i isplate novčanih primanja i drugih troškova iz nadležnosti Ministarstva po ovom Zakonu i
- b) način vođenja evidencije o obavljenim isplatama, kontrolu obračuna i isplata ostvarenih prava te uvjeta za ostvarivanje prava iz ovoga Zakona.

DIO ČETVRTI

EVIDENCIJA CIVILNIH STRADALNIKA IZ DOMOVINSKOG RATA

Članak 62.

(1) Uspostavlja se Evidencija civilnih stradalnika iz Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: Evidencija).

(2) Evidencija je službena evidencija osoba u koju se upisuju civilni stradalnici iz Domovinskog rata.

(3) Evidenciju vodi Ministarstvo na temelju službenih podataka.

(4) Evidencija nije javno dostupna i koristi se u službene svrhe.

(5) Način vođenja, sadržaj, pristup i ostalo u vezi s vođenjem Evidencije uređuje se pravilnikom koji donosi ministar.

DIO PETI

POČETAK, TRAJANJE I PRESTANAK PRAVA**Članak 63.**

Osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljska invalidnina, povećana i uvećana obiteljska invalidnina, novčana naknada u iznosu obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine, novčana naknada za civilne stradalnike iz Domovinskog rata i dodatak za pripomoć u kući, pripadaju korisniku prava od prvog dana idućeg mjeseca od dana podnošenja urednog zahtjeva ako su ispunjeni uvjeti za ostvarivanje prava te ako drugo nije propisano ovim Zakonom.

Članak 64.

Civilni invalidi iz Domovinskog rata koji za isto oštećenje organizma koriste pravo na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje po propisima o mirovinskom osiguranju ne mogu koristiti pravo na invalidninu po ovom Zakonu.

Članak 65.

Korisnik dodatka za njegu i pomoć druge osobe koji ispunjava uvjete za ostvarivanje toga prava po drugim propisima ima pravo na razliku iznosa dodatka za njegu i pomoć druge osobe po ovom Zakonu, ako takva razlika postoji.

Članak 66.

Osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljska invalidnina, povećana i uvećana obiteljska invalidnina, novčana naknada u iznosu obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine, novčana naknada za civilne stradalnike iz Domovinskog rata i dodatak za pripomoć u kući isplaćuju se u mjesečnim iznosima i to unazad.

Članak 67.

- (1) U slučaju smrti korisnika prava iz ovoga Zakona prestanak prava utvrđuje se zaključno sa zadnjim danom u mjesecu u kojem je korisnik umro.
- (2) Dospjela novčana primanja iz ovoga Zakona koja nisu isplaćena zbog smrti korisnika isplatit će se nasljednicima korisnika prava, sukladno propisima o nasljeđivanju.
- (3) Prava ostvarena temeljem ovoga Zakona ne mogu se prenijeti na drugu osobu i ne mogu se nasljeđivati, osim novčanih primanja iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 68.

- (1) Bračni drug stupanjem u brak gubi prava iz ovoga Zakona koja je ostvario kao član obitelji.
- (2) Bračni drug gubi prava iz ovoga Zakona i ako je napustio djecu s kojom koristi prava i zanemario njihovo uzdržavanje, podizanje i odgoj.
- (3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka prava iz ovoga Zakona mogu se ponovno uspostaviti ako bračni drug nastavi obavljati roditeljske dužnosti za vrijeme dok se djeca koriste pravima iz ovoga Zakona.

Članak 69.

- (1) Prava po ovom Zakonu mogu se koristiti dok postoje ovim Zakonom propisani uvjeti za korištenje tim pravima.

(2) Korisnici prava iz ovoga Zakona dužni su u roku od 15 dana prijaviti nadležnom upravnom tijelu županije odnosno Grada Zagreba svaku promjenu činjenica koje utječu na gubitak pojedinog prava ili na smanjenje opsega korištenja tim pravom.

Članak 70.

U pogledu zastare isplate novčanih primanja po ovom Zakonu primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju obvezni odnosi.

DIO ŠESTI

POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Članak 71.

(1) Nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave koji se odnose na ostvarivanje prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji je prvostupanjsko tijelo koje po zahtjevu stranke postupa u upravnim stvarima i rješava o pravima iz ovoga Zakona, ako prema ovom Zakonu ili drugim posebnim propisima nisu u nadležnosti drugih javnopravnih tijela.

(2) Prvostupanjsko tijelo koje rješava o statusima i pravima iz ovoga Zakona za osobe koje nemaju prebivalište na državnom području Republike Hrvatske je nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, ako prema ovom Zakonu ili drugim posebnim propisima nisu u nadležnosti drugih javnopravnih tijela.

(3) Drugostupanjsko tijelo nadležno za postupanje po žalbama na rješenja javnopravnih tijela iz stavaka 1. i 2. ovoga članka je Ministarstvo, ako prema ovom Zakonu ili drugim posebnim propisima nisu u nadležnosti drugih javnopravnih tijela.

(4) Prvostupanjsko tijelo nadležno za rješavanje o pravu na naknadu troškova prilagodbe osobnog automobila iz članka 19. ovoga Zakona, o pravu na bolničku medicinsku rehabilitaciju iz članka 59.d ovoga Zakona i o pravu na ortopedska i druga pomagala iz članka 59.e ovoga Zakona je Ministarstvo.

(5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor.

Članak 72.

Odredbe o načinu ostvarivanja statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata i statusa člana obitelji civilne osobe poginule, umrle ili nestale u Domovinskom ratu kao i odredbe o načinu ostvarivanja prava iz članaka 11. i 21. ovoga Zakona, a osobito metodologija utvrđivanja statusa i prava iz članaka 11. i 21. ovoga Zakona, sadržaj obrazaca za podnošenje zahtjeva te ostalo u svezi s načinom ostvarivanja statusa i prava iz članaka 11. i 21. ovoga Zakona, sukladno uvjetima iz ovoga Zakona, razradit će se pravilnikom koji donosi ministar.

Članak 73.

(1) Činjenica da je rana ili ozljeda dobivena pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona utvrđuje se ispravama.

(2) Ispravama u smislu stavka 1. ovoga članka za utvrđivanje činjenice da je rana ili ozljeda dobivena pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona smatra se sljedeća dokumentacija izdana od nadležnih tijela Republike Hrvatske:

a) potvrda o uzroku i okolnostima pod kojima se slučaj dogodio, izdana od nadležne policijske uprave i drugih nadležnih tijela i

b) medicinska dokumentacija o liječenju neposredno nakon ranjavanja ili ozljeđivanja, a u slučaju ranjavanja ili ozljeđivanja pod okolnostima iz članka 9. stavka 1. točaka a), b) i d) ovoga Zakona medicinska dokumentacija najkasnije od 30. rujna 1996.

(3) Osim dokumentacije iz stavka 2. ovoga članka, za utvrđivanje činjenice da je rana ili ozljeda dobivena pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona pribavit će se i drugi dokazi propisani pravilnikom iz članka 72. ovoga Zakona.

Članak 74.

(1) Činjenica da je bolest nastala, pogoršala se odnosno pojavila pod okolnostima iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona utvrđuje se na osnovi medicinske dokumentacije koja potječe iz vremena zlostavljanja odnosno otpusta iz zatočeništva ili iz vremena od 30 dana nakon zlostavljanja odnosno otpusta iz zatočeništva i drugim dokazima propisanim pravilnikom iz članka 72. ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, činjenica da je bolest psihe nastala, pogoršala se odnosno pojavila pod okolnostima iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona može se utvrditi na osnovi prve medicinske dokumentacije koja nije starija od dvije godine nakon zlostavljanja odnosno otpusta iz zatočeništva.

Članak 75.

(1) Činjenica da je osoba od koje članovi obitelji izvode prava po odredbama ovoga Zakona poginula, umrla ili nestala pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona utvrđuje se ispravama.

(2) Ispravama u smislu stavka 1. ovoga članka za utvrđivanje činjenice da je civilna osoba poginula, umrla ili nestala pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona smatra se sljedeća dokumentacija izdana od nadležnih tijela Republike Hrvatske:

a) potvrda o uzroku i okolnostima pod kojima se slučaj dogodio izdana od nadležne policijske uprave i drugih nadležnih tijela odnosno rješenje općinskog suda o proglašenju nestale osobe umrlom i

b) medicinska dokumentacija o liječenju odnosno uzroku smrti osobe od koje se izvodi pravo, ako su iz te dokumentacije vidljive okolnosti stradavanja.

(3) Osim dokumentacije iz stavka 2. ovoga članka, za utvrđivanje činjenice da je civilna osoba poginula, umrla ili nestala pod okolnostima iz članka 9. ovoga Zakona pribavit će se i drugi dokazi propisani pravilnikom iz članka 72. ovoga Zakona.

Članak 76.

Činjenica o uzroku i postotku oštećenja organizma civilnog invalida iz Domovinskog rata, činjenica postojanja oštećenja organizma radi priznavanja prava na dodatak za njegu i pomoć druge osobe, činjenica postojanja oštećenja organizma radi priznavanja prava na ortopedski dodatak, činjenica postojanja oštećenja

organizma radi priznavanja prava na dodatak za pripomoć u kući, činjenica oštećenja organizma radi ostvarivanja prava na naknadu troška prilagodbe osobnog automobila i činjenica nesposobnosti za privređivanje utvrđuje se na temelju nalaza i mišljenja liječničkog vijeća iz članka 77. ovoga Zakona.

Članak 77.

(1) Nalaz i mišljenje u prvostupanjskom postupku daje prvostupanjsko liječničko vijeće sastavljeno od triju liječnika specijalista (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko vijeće).

(2) Nalaz i mišljenje prvostupanjskog vijeća, kojim su utvrđene činjenice za stjecanje prava prema ovom Zakonu ili kojim je utvrđeno oštećenje organizma u vezi s okolnostima iz Domovinskog rata manje od 20 %, prije donošenja prvostupanjskog rješenja, podliježe reviziji liječničkog vijeća sastavljenog od pet liječnika specijalista (u daljnjem tekstu: revizijsko vijeće).

(3) Nalaz i mišljenje u drugostupanjskom postupku, povodom izjavljene žalbe na prvostupanjsko rješenje koja se odnosi na nalaz i mišljenje u prvostupanjskom postupku, daje drugostupanjsko liječničko vijeće sastavljeno od pet liječnika specijalista (u daljnjem tekstu: žalbeno vijeće).

(4) Predsjednike i članove liječničkih vijeća iz stavaka 1. do 3. ovoga članka imenuje odlukom ministar i određuje sjedište i područje rada vijeća.

(5) Ministar može imenovati više liječničkih vijeća iz stavaka 1. do 3. ovoga članka.

(6) Sastav liječničkih vijeća iz stavaka 1. do 3. ovoga članka ovisi o vrsti stradanja, ranjavanju, ozljedi ili bolesti.

(7) U sastavu žalbenog vijeća ne smiju biti osobe koje su bile u sastavu prvostupanjskog vijeća i revizijskog vijeća koje je dalo nalaz i mišljenje u postupku donošenja prvostupanjskog rješenja.

(8) Način imenovanja i metodologiju rada liječničkih vijeća iz stavaka 1. do 3. ovoga članka propisuje ministar pravilnikom.

Članak 78.

(1) Prvostupanjsko vijeće donosi nalaz i mišljenje isključivo nakon neposrednog pregleda stranke, osim u postupku utvrđivanja činjenica o uzroku smrti civilne osobe poginule u Domovinskom ratu radi ostvarivanja prava članova civilne osobe poginule u Domovinskom ratu prema ovome Zakonu.

(2) Revizijsko vijeće prilikom obavljanja revizije nalaza i mišljenja prvostupanjskog vijeća donosi nalaz i mišljenje isključivo nakon neposrednog pregleda stranke odnosno nakon neposrednog vještačenja u kojem sudjeluje stranka u sljedećim slučajevima:

a) kada je prvostupanjsko vijeće oštećenje organizma ocijenilo sa od 80% do 100%

b) u postupku ostvarivanja prava na dodatak za njegu i pomoć druge osobe ili

c) kada revizijsko vijeće ocijeni da je neposredan pregled potreban.

(3) U drugostupanjskom postupku, povodom izjavljene žalbe na prvostupanjsko rješenje, žalbeno vijeće donosi nalaz i mišljenje isključivo nakon neposrednog

pregleda stranke odnosno nakon neposrednog vještačenja u kojem sudjeluje stranka.

Članak 79.

- (1) Nadležno prvostupanjsko tijelo, po službenoj dužnosti, vodi postupak za donošenje novog rješenja o statusu i pravu koje je prethodnim rješenjem utvrđeno na određeni rok.
- (2) Novo rješenje iz stavka 1. ovoga članka ima pravni učinak od prvog dana idućeg mjeseca nakon isteka roka određenog prethodnim rješenjem.
- (3) Ako korisnik prava u postupku iz stavka 1. ovoga članka ne pristupi pregledu ili na drugi način onemogući tijelo vještačenja da donese nalaz i mišljenje, postupak će se obustaviti.
- (4) Ako osoba, kojoj je postupak za donošenje novog rješenja obustavljen u smislu stavka 3. ovoga članka, podnese ponovni zahtjev za priznavanje statusa i prava po ovom Zakonu, status i prava utvrđena novim rješenjem pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Članak 80.

- (1) Ako nakon izvršnosti rješenja o pravima iz ovoga Zakona kod civilnog invalida iz Domovinskog rata nastupe promjene, koje su od utjecaja na postotak oštećenja organizma utvrđenog izvršnim rješenjem, civilni invalid iz Domovinskog rata može, po isteku dvije godine od dana izvršnosti rješenja, podnijeti zahtjev za utvrđivanje novog postotka oštećenja organizma.
- (2) Pravilnikom iz članka 77. stavka 8. ovoga Zakona propisat će se oštećenja organizma na osnovi kojih se zahtjev za utvrđivanje novog postotka oštećenja organizma može podnijeti i prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i na osobu kojoj nije priznat status civilnog invalida iz Domovinskog rata zbog neudovoljavanja uvjeta propisanih ovim Zakonom za stjecanje tog statusa u pogledu postotka oštećenja organizma.

Članak 81.

- (1) Izvršna rješenja kojima je, prema odredbama ovoga Zakona, priznato pravo na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljsku invalidninu, uvećanu obiteljsku invalidninu, povećanu obiteljsku invalidninu, novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine, dodatak za pripomoć u kući, novčanu naknadu za civilne stradalnike iz Domovinskog rata, jednokratnu novčanu pomoć, pravo na naknadu za besplatne udžbenike, pravo na naknadu troška prilagodbe osobnog automobila, pravo na troškove ukopa i pravo na naknadu troškova prijevoza izvršava nadležno prvostupanjsko tijelo.
- (2) Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovoga članka novčana primanja po ovom Zakonu korisnicima s prebivalištem u inozemstvu isplaćuje Ministarstvo.
- (3) Nadležno prvostupanjsko tijelo vodi evidenciju o izvršenim isplatama, o broju i strukturi korisnika.

Članak 82.

Pri ostvarivanju prava po ovom Zakonu ili po drugim propisima kao prihod od utjecaja na stjecanje ili opseg tog prava ne uzima se:

1. osobna invalidnina
2. dodatak za njegu i pomoć druge osobe
3. dodatak za pripomoć u kući
4. ortopedski dodatak
5. posebni dodatak
6. jednokratna novčana pomoć
7. obiteljska invalidnina, uvećana i povećana obiteljska invalidnina
8. novčana naknada u iznosu obiteljske invalidnine, uvećane i povećane obiteljske invalidnine
9. novčana naknada za civilne stradalnike iz Domovinskog rata
10. naknada za troškove ukopa
11. stipendija i
12. novčana protuvrijednost za besplatne udžbenike.

Članak 83.

(1) Pravo na naknadu troškova upravnog postupka za prijevoz u drugo mjesto ima stranka ako je od nadležnog upravnog tijela upućena odnosno pozvana u drugo mjesto radi pregleda ili sudjelovanja u vještačenju pred tijelom vještačenja kada je postupak pokrenut po službenoj dužnosti i kada je postupak pokrenut po zahtjevu stranke povoljno okončan ili radi ostvarivanja prava na medicinsku rehabilitaciju sukladno ovom Zakonu.

(2) Korisnik prava po ovom Zakonu kojemu je određen pratitelj za putovanja radi pregleda pred tijelom vještačenja ima pravo na naknadu troškova prijevoza i za pratitelja kada osobno ostvari pravo na naknadu ovoga troška upravnog postupka.

(3) Visina i način isplate prava na naknadu troška prijevoza iz ovoga članka propisat će se Pravilnikom iz članka 61.a točke a) ovoga Zakona.

Članak 84.

Troškove postupka za ostvarivanje prava po ovom Zakonu snosi tijelo koje vodi postupak, ako drugim propisima nije drukčije propisano.

Članak 85.

(1) Upravni nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo, tijelo državne uprave nadležno za znanost i obrazovanje i tijelo državne uprave nadležno za rad, mirovinski sustav, obitelj i socijalnu politiku, svako u okviru svog djelokruga sukladno posebnim propisima.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona te pojedinačnim aktima, uvjetima i načinom rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba provodi upravna inspekcija, tijelo državne uprave nadležno za inspekciju rada, prosvjetna inspekcija, inspektori i viši inspektori socijalne

skrbi i tijelo državne uprave nadležno za rad, mirovinski sustav, obitelj i socijalnu politiku svako u okviru svog djelokruga sukladno posebnim propisima.

DIO SEDMI **NAKNADA ŠTETE**

Članak 86.

(1) Osoba koja je ostvarila pravo ili su joj isplaćena novčana primanja po ovom Zakonu na koja nije imala pravo dužna je nadoknaditi štetu za ostvareno nepripadajuće pravo odnosno vratiti primljene iznose:

a) ako je na osnovi netočnih podataka za koje je znala ili morala znati da su netočni ili je na drugi protupravni način ostvarila neko pravo ili primanje po ovom Zakonu koje joj ne pripada ili je ostvarila u većem opsegu nego što joj pripada

b) ako je ostvarila neko pravo ili primanje zbog toga što nije prijavila nastale promjene koje utječu na gubitak ili opseg nekog prava, a znala je ili morala znati za te promjene

c) ako je primala novčane isplate u iznosu većem od onog koji joj je određen rješenjem nadležnog tijela ili

d) ako nadležno tijelo pravomoćnom odlukom utvrdi da su činjenice u ispravama na temelju kojih je ostvareno neko pravo ili status neistinito potvrđene.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je nadoknaditi štetu za ostvareno nepripadajuće pravo ostvareno temeljem zakonitog rješenja i vratiti nepravilno isplaćena novčana primanja u iznosu primljenog, a najviše za posljednje tri godine računajući od posljednje isplate na koju nije imala pravo.

(3) Ako osoba iz stavka 1. ovoga članka ne nadoknadi štetu u roku što ga odredi nadležno tijelo, naknada štete odnosno povrat nepravilno primljenih iznosa ostvarit će se tužbom pri nadležnom sudu.

(4) Pri utvrđivanju naknade štete primjenjuje se propis kojim se uređuju obvezni odnosi, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

DIO OSMI **PREKRŠAJNE ODREDBE**

Članak 87.

(1) Novčanom kaznom od 1320,00 do 39.810,00 eura kaznit će se za prekršaj:

1. učenički i studentski domovi koji postupaju protivno članku 46. stavku 3. ovoga Zakona

2. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako pri zapošljavanju putem javnog natječaja, oglasa ili u postupku zapošljavanja

provedenom na drugi način sukladno članku 48. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona ne daju prednost osobama iz članka 48. stavka 1. ovoga Zakona

3. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako prilikom popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa sukladno članku 48. stavku 3. ovoga Zakona ne daju prednost osobama iz članka 48. stavka 1. ovoga Zakona

4. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako sukladno članku 48. stavku 6. ovoga Zakona u roku od 15 dana od sklapanja ugovora s izabranim kandidatom o tome ne obavijeste osobu iz članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona

5. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako sukladno članku 48. stavku 11. ovoga Zakona u roku od osam dana od otkaza ugovora ne sklope ugovor o radu s osobom iz članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona u slučaju kada nadležna inspekcija utvrdi da je sklapanjem ugovora o radu s drugim kandidatom povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju osoba iz članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona

6. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako prilikom raspisivanja javnog natječaja, oglasa za zapošljavanje, popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa ili u postupku zapošljavanja provedenom na drugi način ne pozovu osobe iz članka 48. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona da sukladno članku 49. stavku 2. ovoga Zakona dostave dokaze iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona u svrhu ostvarivanja prava prednosti pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta

7. javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima ako prilikom raspisivanja javnog natječaja ili oglasa za zapošljavanje, popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa ili u postupku zapošljavanja provede-

nog na drugi način, objavljenog putem mrežnih stranica, sukladno članku 49. stavku 3. ovoga Zakona ne objave poveznicu na mrežnu stranicu Ministarstva na kojoj su navedeni dokazi potrebni za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju

8. ustanove socijalne skrbi ako sukladno članku 51. ovoga Zakona pri smještaju ne daju prednost osobama iz članka 51. ovoga Zakona

9. vlasnici groblja (osim jedinica lokalne samouprave) ako ne daju na korištenje grobno mjesto uz podmirenje polovice predviđenog iznosa o svom trošku za umrle civilne invalide iz Domovinskog rata sukladno članku 57. stavku 4. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. točke 1. i točaka 4. do 9. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 660,00 do 6630,00 eura i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. točaka 2. i 3. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 1320,00 do 6630,00 eura i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 88.

(1) Novčanom kaznom od 660,00 do 6630,00 eura kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u:

1. tijelu državne uprave, tijelu sudbene vlasti i drugom državnom tijelu, upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako prilikom raspisivanja javnog natječaja ili oglasa za zapošljavanje ne pozove osobe iz članka 47. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona da, sukladno članku 49. stavku 2. ovoga Zakona, dostave dokaze iz članka 49. stavka 1. ovoga Zakona u svrhu ostvarivanja prava prednosti pri zapošljavanju

2. tijelu državne uprave, tijelu sudbene vlasti i drugom državnom tijelu, upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako prilikom raspisivanja javnog natječaja ili oglasa za zapošljavanje, objavljenog putem mrežnih stranica sukladno članku 49. stavku 3. ovoga Zakona, ne objavi poveznicu na mrežnu stranicu Ministarstva na kojoj su navedeni dokazi potrebni za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju

3. jedinici lokalne samouprave ako ne daje na korištenje grobno mjesto, uz podmirenje polovice predviđenog iznosa o svom trošku, za umrle civilne invalide iz Domovinskog rata sukladno članku 57. stavku 4. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom od 1320,00 do 6630,00 eura kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u tijelu državne uprave, tijelu sudbene vlasti i drugom državnom tijelu, upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako prilikom:

1. zapošljavanja na neodređeno vrijeme službenika i namještenika temeljem javnog natječaja ili prilikom zapošljavanja na određeno vrijeme temeljem oglasa sukladno članku 47. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona ne daje prednost pod jednakim uvjetima osobama iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona

2. popunjavanja radnog mjesta temeljem internog oglasa, sukladno članku 47. stavku 3. ovoga Zakona, ne daje prednost pod jednakim uvjetima osobama iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona.

DIO DEVETI

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 89.**

(1) Pravilnike iz članka 39., članka 42., članka 57. stavka 2., članka 62. stavka 5., članka 72. i članka 77. stavka 8. ovoga Zakona te odluku o imenovanju liječničkih vijeća iz članka 77. ovoga Zakona ministar će donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Pravilnik iz članka 44. stavka 3. ovoga Zakona ministar će donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Odredbe Uredbe o metodologijama vještačenja (»Narodne novine«, br. 67/17. i 56/18.) Vlada Republike Hrvatske uskladit će s odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Odredbe Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava redovitih studenata na subvencionirano stanovanje (»Narodne novine«, br. 63/19.) i Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju na temelju socioekonomskoga statusa (»Narodne novine«, br. 83/18.) ministar nadležan za znanost i obrazovanje, uz prethodnu suglasnost ministra, uskladit će s odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 90.

Zahtjevi za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi osobe koja je od bolesti dobivene ili pogoršane pod okolnostima iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona umrla u roku od godine dana od dana zlostavljanja odnosno otpuštanja iz zatočeništva, podneseni nakon isteka roka iz članka 24. stavka 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (»Narodne novine«, br. 103/03.), odbacit će se rješenjem.

Članak 91.

(1) Zahtjevi za priznavanje statusa odnosno prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata po Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (»Narodne novine«, br. 33/92., 57/92., 77/92., 27/93., 58/93., 2/94., 76/94., 108/95., 108/96., 82/01., 103/03. i 148/13.) u povodu kojih, do stupanja na snagu ovoga Zakona nije doneseno izvršno rješenje, riješit će se prema propisima koji su bili na snazi u vrijeme podnošenja zahtjeva.

(2) Nalaz i mišljenje o oštećenju organizma za ostvarivanje prava iz ovoga Zakona za zahtjeve podnesene do usklađivanja Uredbe o metodologijama vještačenja (»Narodne novine«, br. 67/17. i 56/18.) s odredbama ovoga Zakona, stupanja na snagu pravilnika iz članka 77. ovoga Zakona i imenovanja liječničkih vijeća iz članka 77. ovoga Zakona dat će Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Članak 92.

(1) Stupanjem na snagu ovoga Zakona, civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata koji su korisnici prava na osobnu invalidninu, dodatka za njegu i pomoć druge osobe, ortopedskog dodatka, dodatka za pripomoć u kući i obiteljsku invalidninu sukladno Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (»Narodne novine«, br. 33/92., 57/92., 77/92., 27/93., 58/93., 2/94., 76/94., 108/95., 108/96.,

82/01., 103/03., 148/13. i 98/19.), po službenoj dužnosti odredit će se novi iznos prava sukladno ovom Zakonu, ako je to za korisnika povoljnije.

(2) Prevođenje iz stavka 1. ovoga članka izvršit će po službenoj dužnosti nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba.

(3) Kada se nakon prevođenja iz stavka 1. ovoga članka priznato pravo priznaje u većem opsegu, pravo se priznaje od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Prevođenje iz stavka 1. ovoga članka izvršit će se u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 93.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 44. ovoga Zakona koji stupa na snagu 1. siječnja 2022.

Odredbe akata o izmjenama i odluke Ustavnog suda

Prijelazne i završne odredbe akta objavljenog u »Narodnim novinama« broj 13/2026

Članak 26.

- (1) Odluku iz članka 19. ovoga Zakona za 2026. godinu Vlada Republike Hrvatske donijet će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Ministar nadležan za hrvatske branitelje pravilnike iz članka 18. i 20. ovoga Zakona donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Ministar nadležan za hrvatske branitelje uskladit će pravilnike iz članka 39., 42., 44. i 57. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (»Narodne novine«, br. 84/21.) s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 27.

- (1) Korisnicima koji su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona korisnici prava na osobnu invalidninu, posebnog dodatka, dodatka za njegu i pomoć druge osobe, ortopedskog dodatka, obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine, novčane naknade u iznosu obiteljske invalidnine, novčane naknade u iznosu povećane i uvećane obiteljske invalidnine i novčane naknade za civilne stradalnike prema Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (»Narodne novine«, br. 84/21.), po službenoj dužnosti iznos prava uskladit će se s odredbama ovoga Zakona.
- (2) Prevođenje iz stavka 1. ovoga članka izvršit će po službenoj dužnosti nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba.
- (3) Korisnicima iz stavka 1. ovoga članka kojima se priznato pravo određuje u većem iznosu, pravo se priznaje od 1. siječnja 2026., a počevši s isplatom u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (4) Donošenje rješenja u vezi s prevođenjem iz stavka 1. ovoga članka izvršit će se u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 28.

- (1) Za osobe koje su sukladno članku 9. stavku 2. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (»Narodne novine«, br. 84/21.) podnijele zahtjev za ostvarivanje statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata, a nisu ostvarile status civilnog invalida iz Domovinskog rata po osnovi bolesti jer im je u postupku vještačenja utvrđen postotak oštećenja organizma između 20 % i 60 %, po službenoj dužnosti pokrenut će se postupak radi utvrđivanja uvjeta za priznavanje statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata sukladno članku 2. ovoga Zakona.
- (2) U postupku pokrenutom sukladno stavku 1. ovoga članka nije potrebno ponovno pribavljati nalaz i mišljenje prvostupanjskog liječničkog vijeća, već se predmet šalje na revizijsko liječničko vijeće.

Članak 29.

Postupci započeti po Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (»Narodne novine«, br. 84/21.) u povodu kojih do stupanja na snagu ovoga Zakona nije doneseno izvršno rješenje, riješit će se prema ovom Zakonu, ako je to za korisnika povoljnije.

Članak 30.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.